

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 18. ANULU XV.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: joi si Damincea. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 2/14 Martiu 1867.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Pe st'a 12 Martiu. Majestatea Sea Imperatulu intr'a astadi la 3 ore dupa amed' in Pest'a, intre entusiasmulu ce nu mai vrea sa incete alu populatiunei. De laturea Imperatului siede in trasura contele Andrassy. (tel. din Hr. Z'g.)

Limb'a româna in diet'a Ungariei.

Sabiu 1 Martiu.

32 Firele electrice au dus de multu in tote partile lunei scirea despre incidentulu din siedint'a de la 7 Marte n. in diet'a Ungariei, si acum cetimu in tote foile incidentulu insusi si in unele foi chiaru si comentarie la acelasi. Elu, adeca incidentulu, este pre catu de neasteptatu pre atat'a si de surprindiatoriu.

Dlu deputatu transilvanenu Iia Macelariu a fostu acel'a, carele a vorbitu romanesc pentru prim'a ora in sala dietei Ungariei. Impregiurarea acest'a a produsu unu sgomotu, si precum vedemu din cuvintele vorbitorului, iritatiune in cas'a dietei. Se nasce acum intrebarea, deca au avutu dreptu deputatii dietei Ungariei de nationalitate ungresca a se scandali si a intrerupe pre vorbitoriu pentru simpl'a cauza, ca a vorbitu romanesc? Justificarea respectivului domnu deputatu Macelariu arata, ca densulu a fostu in dreptulu seu, pentruca elu s'a infatisiatu la diet'a Ungariei, nu dupa vre-o lege din Ungaria, ci dupa rescriptulu regescu din 25 Dec. 1865, care sa edatu dela M. Sea in tote trele limbile natiunilor ardeleni si s'au publicatu in acelesi limbi in diet'a Ardelului, unde este iertatu fia-carui a vorbi in limb'a materna.

Sa ne punemu in sa pre terenulu dlui Deak si sa ne incercamu sa justificamu oprirea vorbirei in limb'a româna, cu regulamentul casei, sa vedemu atunci unde esimu. Esimu acolo, ca vomu dice, ca legile la care se provoca dlu deputatu suntu pentru diet'a transilvana, prin urmare transilvaneni in dieta straina au sa se conformeze dupa legile casei streine, pentruca quod non est in actis, non est in mundo. (Cea-ce nu e in acte, nu e in lume.) Standu acest'a, atunci putemu inse dice, ca deputatii de nationalitate ungresca au avutu dreptu, sa nu suferu limb'a româna in diet'a Ungariei; in sa dreptulu acest'a se pote referu numai la deputatii din Ungaria fara deosebire de nationalitatea lor, dar nu si la deputatii romani seu sasi din Ardel, caci acestia reprezentandu-se la diet'a Ungariei nu se potu lipsi de drepturile lor nationali, care le au in Ardealu.

Acest'a nu e numai convingerea nostra, dara acest'a convingere se pote urmari si din cuvintele Dlui Deak, care in acea siedintia dietale s'au esprima intr'acolo, ca tempulu nu mai e departe, candu omenii nu se voru mai judeca dupa gramatic'a lor.

Diet'a acest'a de fatia din Pest'a are o mare missiune. Acest'a e „impacarea“. Impacarea in sa fara tolerantiu nu are nici unu viitoriu, si cu atatu mai putnu pote duce la unu resultatu.

Deca senatulu imperialu au potulu suferi, ca sa se esprime omulu cum i vine mai bine, ore nu se pute intempla acest'a si in diet'a Ungariei, fatia cu deputatulu românu din Ardelu? Ore necessitatea politica nu aducea cu sine, sa demustre ungririi prin unu esemplu eclatantu la lume, ca ei nu suntu exclusivistii acei'a, pre cari i linea lumea, ca ei nu suntu suprematisatorii altor'a si ca indata celi s'a datu ocaziunea arata, ca suntu gata a tinde mana fratiésca.

Ni aru paré forte reu, candu bunavoint'a Monarchului de a impacá poporele neodichnite si neliniscite de atat'a tempu, si prin urmare impedeate in desvoltarea lor atatu materiala catu si spiritala, — aru trebui sa se franga in o tinere mor-

tiisia de unele legi seu si principii numai, condamnate de tota lumea. Responsabilitatea pentru acestea atunci o incarca aceea a asuprasi, cari despretioiescu cu atat'a usiurintia ceea ce stiméza la densii in gradulu celu mai mare.

Ce dicea „Pesti Naplo“ in Octobre 1865? „... tote legile dietei octroate, care s'au adusu in favorea recunoscerei si garantarei drepturilor natiunei române, nu numai suntu cu aprobare primite, ci pre langa acest'a ni-a parutu si reu, ca regimulu, carele prin nisuintele sele impetrite in centralisatiune, au fostu luat u pusetiune cu totulu contraria noie si intereselor nostre, ne-a privatu de ocaziunea frumoasa, de a fi pututu incredintia pre poporulu românu, consotiulu nostru, despre iubirea nostra fratiésca, ce o avemu catra densulu.“

„Dupa noi legile acele, cari asigura nationalitatea si drepturile nationali ale românilor, prin diet'a convocata dupa legi si forme constitutionali, asi' dara nu prin diet'a octroiata, nu numai suntu ne amenintate din parte-ne, ci inca credem ca fapt'a cea d'antâiu a dietei conchiemande va fi manifest'a si solemn'e la recunoscere a acelor drepturi etc.“

Magarii dora nu voru presupune, ca români, caci se arata iubitori de impacuire, suntu nisce omeni moi, seu nisce s i e r b i. Veneratiunea catra o autoritate si iubirea binelui comonu lu indemna pre omulu cu anima, in impregiurari critice, de a obveni cu ajutoriu celu lipsitu de ajutoriu. Asi' dara aru gresi amaru, candu aru crede ungririi, ca români, deca nu facu pressioni si multa s'ara in tiéra, voru fi multiamiti cu despretiurea drepturilor loru politicu, ce le competu.

Pest'a 6 Marte n.

Dle Redactoru! Amu primitu scrisorea Diale din Ianuariu, nu amu pututu vedé in sa intr'ens'a o provocare la unu respunsu numai decatu, si asi' s'a intemplat, de eu amu tacutu ce-va mai indelungatu. Cá privitoriu tacutu voiamu sa asteptu eyenemintele, ce noi le-amu fostu prevediatu, pentruca cugetaiu ca dimpreuna cu faptele de sine se va oferi si ans'a la impartasiri, cari nu se misca numai in imperiulu nemarginitu alu ideiloru. Asi' s'a si intemplat. Imperiulu e impartitu; ministeriulu ungrescu denumitu; noi stamu inaintea unui faptu implinitu, celu putinu pentru tempulu de fatia. Faptulu acest'a a pututu surprinde pre multi, cari nu sciutu tiné socotela adeverala de semnele tempului, seu nu le potu pricepe, pentruca ele se opunu diametralu asteptariloru si sperantielor loru. Dara in zadaru se vaieta si plangu acum acesti omeni la riorile Vavilonului, aducendu-si aminte de Sionu, de celu caditu. Ce e inapoi, se tine de istoria, acesta magistra a poporeloru si statelor; inainte se deschidu portile unei desvoltari noie a viitorului. Viitorulu e, cum a fostu ori ce tempu ce avea sa vina, intunecosu si necalculabilu; omulu in sa trebe sa mérga spre elu, pentruca pentru elu rot'a lunei nu sta in locu, iéra celu cu minte cauta, deca in adeveru cauta, sa ajunga la o cunoscintia catu se pote de chiara despre situatiunea in care se afla. In unu asemenea casu la tota intemplantrea trecutulu e de mare pretiu, pentruca elu explica presente si mijlocesce, dupa cum adeca ochiulu e in stare sa cunósca mai multu seu mai putnu, mai tare seu mai slabu legatur'a intre cauza si efectu — judecat'a despre puterile cari lucra si tiesu la formarea viitorului.

Omulu sperenza mai bucurosu aceea ce doresce si de aceea omulu, deca s'a intemplat altu feliu decum a doritu, e iéra pre bucurosu aplecatu de a pune in intrebare statornicia lucruriloru noie si din capulu locului le denéga putint'a unei desvol-

tari sanetose. Temeiuri se gasescu pentru ori ce parere si nicairi mai usioru ca in casulu de fatia, candu pentru omulu indoiciosu si pentru celu ce vede numai negru e de ajunsu sa arate la incercarea cea plina de fatalitati facuta la 1848; ori ce altu argumentu pentru unu atare e de prisosu.

Eu nu sum de parerea, ca, pentruca acum s'a repusu in activitate unu ministeriu separatu ungrescu, e neaperatu de lipsa sa se intorca acele tempuri infortore, prin cari amu trecut u noi insine, din cauza ca eu nici decum nu potu desperá nici fatia cu fazele vietiei de stat u, de desvoltarea omenésca, nici de legile propasirei ei. Deceniile cele doue din urma au fostu pentru Austria si pentru tote poporele singuraticu o scóla, a carei rezultate de educatiune nu au pututu ramané fara de efect u.

Petrecerea mea in Pest'a si comunicatiunea cu conducatori dietei ungresci, carea comunicatiune nu trece preste marginele unei atingeri esteriore, me face sa speru, ca si magarii au uitatu multe si au mai inveliatu câte ce-va. Preste totu noi nu trebe sa judecamu pre ungru, dupa cum ne amu dedatu ai cunósce in Transilvania. Aici ori si cum totusi domnesce altu spirita. Aici e effuint'a unei culturi mai inalte si chiaritatea esperintelor mai mature, castigata din cercetarea tieriloru de cultura din apusu. In situatiunea de fatia acest'a e si mangaierea mea.

Ministeriulu procede cu tactu diplomaticu circumspectiune si precugetare si se va conduce, cu deosebire in cele ce privesce Transilvania de mandatele unei precaute partari de grigia, cari mandate le afla ori ce nepreocupatu la cea d'antâiu privire; cu tote ca sfatuitoru de cei nechiamati suntu destui, cari au inaintea ochiloru mai multu implinirea dorintelor lor proprii decatu binele patriei. Ei aru vrea din tota inim'a sa secere fruptele invingerei pentru sine. Pana acum in sa inca nu li-a succesu a seduce pre ministeriu pe carari false. Sa speramu ca ministeriulu va sta neclatitu in asta privintia. Dupa cum audu din isvoru siguru, Imperatulu insusi sa fia atrasu deosebit'a atentione a ministeriului asup'a gingasielor referintie ale Transilvaniei si sa le fia recomandat sa tina socotela considerabila de impregiurari sustatore, de pretensiunile si pusetiunea românilor si sasilor. De aceea ei nici ca voru precipita ce-va. Inainte de tote se va alege unu commissariu reg. din sirurile autoritatiloru ungre, care sa se tramita in fruntea administratiunei tieriei. Se vorbesce de bar. Sennyei, conte Apponyi, Br. Májtenyi, Orczy si alii. Nimenea in sa nu primisce bucurosu acest'a missiune.

Deak, acest'a trebe sa o concedemu, e in adeveru intieleptulu, geniulu celu bunu, pre carele prevedint'a la pastratu poporului seu pentru tempuri atatu de seriose. Sciutu pozitivu, ca elu nu e multiamitu cu intentiunea ungriloru transilvani si nu consinte cu ideile lor despre definitiv'a deslegare a cestiunei uniunei. Elu va cá afacerea acest'a sa se deslege mai antâiu definitivu pre calea legislatiunei si apoi sa treca la schimbările si strafornările legi pe terenulu aministrativu, de justitia si alu vietiei publice. „Voi ne veti mai da inca multu de lucru“ sa fia disu elu catra unii compatrioti magiari dela noi. Ungurii ardeleni adeca s'a scandaliu de alu treilea proiectu alu ministeriului, pentruca acolo e vorb'a si de Ardealu si s'a aretatu forte nemultiamiti cu densulu.

Durere ca Deak de vre-o trei dile e cam bolnaviosu. Acest'a a incuragiatu pre acesti omeni de a séra cu ocaziunea unei preconsultari asup'a propunerii ministeriali, a pasitu in clubulu deputatiloru cu unu amendementu, care sa imputernicesca pre regimulu, cá in privint'a Ardelului si pana la alta renduiala sa proceda dupa parerea lui. Acestu a-

mendementu fiindu primitu are de urmare perfecta tabula rasa in tier'a acést'a. Insa nu a venitu lucrulu la concludu, pentruca ministrulu de interne surprinsu prin acestu amendamentu au declarat, ca regimulu are sa cugete cu maturitate asupr'a lucrului si asiá numa máne va puté dá respunsu in privint'a acést'a. Asta séra va fi iéra clubu. Despre resultatu voiu referá déca cum-va diuarele nu me voru preveni.

Din Pest'a.

Intre siedintiele dietali cari s'a urmatu dela 2 Marte este cea dela 7 Marte cea mai de insemnătate. Vom dá din acést'a urmatóarele momentuosități :

Dupa-ce Presedintele aduce casei dóue incursu la cunoscutia capeta cuventulu Colomanu Tisza. Inainte de a pasi la ordinea dilei face unele observári la cele dóue cerculare ale comandei generale din Bud'a dte 21 si 22 Fauru (v. la Ev. pol.) si dte adeca, ca acelea au influentia rea asupr'a increderii de nou castigata prin restituirea constitutiunii, cu deosebire in momentul acel'a, candu cas'a deputatiloru au datu documente vii, ca are interesu, cá sa lucre din tóte puterile pentru restatorirea unor relatii regulate, prin care sa-si intáresca increderea, in momentul acel'a candu s'au declarat ministrulu presedinte si ministru de apărare alu tieriei, sa vrea sa lucre intr'aeolo, cá recrutele ungueresci sa se inroleze in regimentele ungueresci.— Dupa aceea lu róga pre ministru-presedinte, cá sa binevoiesca ale dá deslucire despre aceea, ca au ordinaciunile aceste a aprobarea ministeriului? (ceea-ce nu o póte crede), ce scie despre originea lor, si ce positione va luá fatia cu ele?

Contele Andrásy incunoscutieza cas'a, ca ministeriulu nu scie nimic despre autenticitatea aceluor ordinaciuni, ca ministeriulu afara de aceea si cunosce datorintiele sele si cerulu seu de activitate si la implinirea acestor'a nu va avea altu ce-va inaintea ochiloru, fára numai legea si rescriptele regesci din 18 si 19 Fauru; prin urmare fatia cu acestea nu póte pune nici o ponderositate pre ordinaciunile acelea; eara in privint'a inrolárii recruteru in regimente ungueresci dechiara si acum'a ca si tine de datorintia a pune conditione acést'a in proiectulu de lege (aplausu). La dechiaratione acést'a a ministrulu presedinte Tisza si exprima liniscirea sea.

Dupa acestea se pasiesce la ordinea dilei.

Notariulu contele Ladislau Rada y cetesce propunerea regimului privitoru la regularea municipieloru.

Se incepe desbaterea generala.

Stratimiroviciu cetesce vorbirea sea, in care-si motiveza votulu seu contra propunerei regimului; pentruca elu afla in propunerea acést'a o restringere a drepturiloru natiunii serbesci.

Bonis saluta cu caldura propunerea, si o privesce cá o intarire a constitutiunii, prin urmare elu e pentru propunere.

Miletic cetesce vorbirea sea in contra propunerei.— Acést'a n'aru avea nici o basa. Comitetele din comitate nu se mai potu convocá in sensulu legiloru din 1848, cáci constituirea lor dupa modulu alu 61-lea aru fi o vatemare flagrant'a a intereselor natiunalitatiloru.

Dupa aceea eschiama notariulu numele Macelariu. (miscare in tóte pártile).

Macelariu incepe in limb'a romana: „Inaltu corpu legislativu!“

Atuncea se radica in casa unu orcanu asupr'a cuvintelor acestor'a streine: „la ordine!“ resuna din mai multe párti.

Presedintele suna clopotielulu. Se face linisce.

Macelariu „Inalta casa!“

Iara se audu mai multe strigári: „la ordine!“

Presedintele: Legea adusa de Ungaria si sanctionata de regele incoronatu prescrie espresu, ca limb'a pertractárii in diet'a ungueresca e cea magiara. Fia-care deputatu este detoriu a observá legea acést'a pána va fi in vigore. (Aplause ne'nterupte.)

Macelariu (in limb'a ungueresca) „tisztelt ház!“ („onorata casa!“)— (strigári de eljen). Si eu sum indreptatitu a vorbi pe bazea unei legi

in limb'a mea materna. (Sa audmu!) Rescriptulu regiu din 25 Decembre 1865 dice apriatu, ca validitatea legiloru Tranniei nu se va alterá prin presentarea deputatiloru transilvaneni la diet'a acést'a de incoronare.— O astfelu de lege este aceea, carea s'au adusu in diet'a din Sabiu (strigári: aceea au fostu o adunare octroita, ilegala) din anulu 1863 in privint'a egalei indreptári a limbiloru tieriei. Eu insa nu vreau sa producu nici o iritatiune, nici o ameraciune.— Eu dechiaru, ca cá transilvanéu, cá románu me bucuru sinceru, ca natiunea ungueresca au recastigatu constitutiunea sea cea de sute de ani (helyes!); trebuie sa me exprimú insa, ca precum nu aru avea constitutiunea acést'a nici unu pretiu pentru generós'a natiune ungueresca, déca prin acést'a aru fi impededata, a-si intrebuintia liberu limb'a sea, tocma asiá e si pentru románu cuventulu libertate, patria, fára exercitiulu liberu alu limbei, o — ilusiune desiérta. Vrendu insa a incungiuári ori ce provocatiune, pentru aceea mi retinu a me dechiará in scrisu in privint'a propunerei, care e la ordinea dilei.“

De á k. „Fia cine-va románu, fia serbu, fia de orice nationalitate, elu trebuie sa observe legile statului, in care vietuiesce; trebuie sa le observe pána suntu in vigore. In cas'a acést'a se afla multi barbati escelinti, cari nu suntu de nationalitate ungueresca si cari pro lángra tóta iubirea lor ardienda si drepta, care au cátra natiunalitatea lor, totusi nu au denegatu stim'a acést'a legi „ce esista“. Si sacrificiulu acést'a i-lu va sci stim'a dieta. Pásirea dlui antevorbitoriu nu au produsu nici o amara aciune.— Nu este departe tempulu, candu pretiulu unui barbatu nu se va mesurá dupa gramatica; iéra tempulu acel'a au trecut, in care se pretiuiá ómenii dupa catechismelu lor. (Aplausu). Diet'a ungueresca va documentá, ca ea va sci realisá cuventulu, ce l'au exprimat de repetite ori in adrese, si va multiami pretensiunile natiunalitatiloru dupa dreptu si ecuitata. (Aplausu.) Vorbitoriu trece dupa aceea la objectulu dilei: combate temerile aduse inainte de Stratimiroviciu si Mileticiu si votédia pentru propunerea regimului.

Dupa acést'a mai vorbescu: Medanu, Madarasz, Coloman Tisza, Stefanu Márkos, Farago, Borlea, Popoviciu, Dessanu parte pentru parte e contra propunerei, carea se primesce cá basa pentru discussiunea speciala.

Dupa acést'a indata urméza desbaterea speciala. In decursulu acesteia se ivescu trei amendamente, dintre cari a lui Borlea, carele cere, cá dupa cuventulu proiectulu „1861“ sa se mai incida: „respectiv intregitele comisiuni comitatense din 1865.“ La votare amendamentulu cade.“ La al. 2 amendéza Bonis: „alegereá sa se faca amesuratu legiloru vechi si dupa usulu legalu: L. Tóth amendéza la alinea 4 la care amendasé Bonis, alegere noue de oficialii cártiloru funduarie: cá directorii si personalu administrativu sa nu fia supusi restauratiunii. Celu dintáiu amendamentu alu lui Bonis si alu lui Tóth se primescu.

Siedinti'a din 8 Martiu inca e un'a din cele interesante. La ordinea dilei erá regularea municipieloru alinea 8 carea tractéza despre natiunalitati la acést'a aduce deputatulu Iusth unu amendamentu prin carele ministeriulu e imputernicitu si pána la regularea sistemulu municipalu pre calea legislatiunii a lucrá in intielesulu adreselor in tóte afacerile natiunalitatiloru si limbiloru din tíera. Ministrulu de interne Wenkheim se dechiara ca primesce amendamentulu. Venindu la votu amendamentulu se primesce de cas'a intréga. Dupa alinea 10 aduce Ujfalussy amendamentulu urmatoriu:

„Cu respectu la regularea afaceriloru transilvané se imputeresce ministeriulu si pána atunci, pána candu, cu privire la § 5 din art. de lege VII din 1847/8 cátu mai curendu se va face unu art. de lege, a ingrigi regimulu, dupa parerea sea, sub responsabilitatea sea, de mesurile de lipsa pre terenulu regimului administratiunii si a justitiei.“

M. Mikoe pentru, Zimmermann in o cuventare mai lunga contra amendamentulu, carele creaza o omnipotentia pentru ministeriu si i da o carte alba in mána, in care acést'a seu altu ministeriu mai tárdiu yóte serie in ea ce-i va placé. Cuventarea sea, ascultata cu incordata atentiune, culmineza in urmatoriu contraamendamentu: „In Transilvani'a se va sustiné sistemulu de fatia in administratiune si justitia pána la dispositiunea legislatiunii.“

Dupa acést'a se incinge o desbatere infocata, la care iéau parte cont. Dom. Tólek, Trau-

schenfels, Zeyk, bar. Gabr. Kemeny pentru Ujfalussy, Hodosiu si Borlea pentru Zimmermann, in fine Hosszu pentru Ujfalussy, care se si primesce avendu trei voturi contra. Máne póte se iá proiectulu privitoru la presa.

Revista diuaristica

„N. Fr. Bl.“, in unu articulu intitulatu „Ból'a ultramontana a Austriei“, ia ansa dela crutiarea de carea se bucura majoritatea ultramontana a dietei din Tirolu si vine apoi indata la intrebarea, déca Austria face vre-unu servitiu siesi, favorindu nisuintiele ultramontane? Intrebarea dice ca se póte respunde in multe timpuri, acum inse se folosesce de istoria. Dóue cuvinte de domitori in dóue state germane au avutu o indelunga influentia mare asupr'a statelor respective. Unu cuventu s'a pronunciatu cu o suta de ani inainte in Prussia cea mica pre atunci, de Fredericu celu betránu. Elu a resolutu pe o suplica netoleranta a unui preotu: „In statulu meu fia-care sa fia fericitu dupa fágonulu seu.“ Aceste cuvinte devenite principiu, pre care l'a oservatu regele in afacerile religiose, au facutu din Prussia aceea ce e adi in sine si in Europ'a. Alu doilea cuventu alu Imperatulu Ferdinandu II cátra cardinalulu Klesel: „Mai bine o pustia decátu o tíera plina de eretici.“ „Mai tárdiu Imperatulu au resturnatu pre numitulu cardinalu, cáci fatia cu deviss'a lui, de carea se finea strinsu, i se pareá ca cardinalulu e pre tolerantu. Articulu se apara de a atacá pietatea personala a Imperatulu, arata insa cu istoria a mána ferocitatea resbelelor, cari in adeveru ca a curatitu tier'a de eretici dara o a prefácutu in o pustia. De atunci se datéza proverbulu „böhmische Dörfer“ (sate boemesci), pentruca in adeveru pre acele timpuri, erau satele in Bomi'a o raritate. Cért'a, pre lángra aceste, a mai totu crescutu in Germani'a, desbinarea s'a maritu si imperiulu germanu s'a enervatu si a pregatitu situatiunea carea o amu ajunsu si noi. Austria facea bine déca facea cá regele Sassoniei, carele pentruca elu e catolicu, totusi nu impedeá intru nimic'a religionea protestanta si afacerile scolare nu le reguléza dupa párerile generalulu Iesutiloru din Rom'a, nici nu lasa influentia indicelui din Rom'a asupr'a librariloru si universitátei din Lipsi'a.

Cá principiu politicu nu aru fi rea aliánt'a cu ultramontanismulu, déca Rom'a nu aru fi intiepenita si amurtita, nu numai in cele religiose, ci si in privint'a celoru politice. De aici urméza de Austri'a, carea a fostu aliata cu ultramontanismulu a perdutu spriginulu tuturoru popóreloru liberale, chiaru si catolice si si le-au fácutu inimice pre candu ultramontanismulu nu a datu Austriei nici unu omu si nici unu banu.

Arata in fine ca ultramontaniu nu au pututu fi folositi nici la politic'a de centralis tiune, pentru ca ei nicáiri nu a tinutu cu puterea centrala din statu, ci numai cu Rom'a, vasa dica, elu nu a respectatu nici reciprocitatea unei aliántie. Déca insa s'aru mai continuá si de aci incolo o atare aliántia, aceea apoi e numai o bóla.

In „W. Abpost“ se reproduce dupa A. A. Zlg. unu articulu prin care se refrange asertiunea ca regimulu austriacu aru avea de cugetu a dá vre-unei natiunalitati in Austri'a vre-o preferintia si aru umblá a apasá pre alt'a.

„Nimenea, si cu atátu mai putinu regimulu, nu cugeta sa scurtéze pre vre-un'a din natiunalitatiile Austriei in desvoltarea lor libera spirituala si in viet'a lor autonóma. Din contra. E o deplina convingere ca form'a guvernului Austriei intentionata pe base mai liberale va oferí natiunalitatiloru unu spatiu mai largu, va radica la unu gradu mai inaltu limb'a, cultur'a, esistintia lor natiunala moralitatea si modulu lor de cugetare spre a puté intrá in lupt'a cea pacica a popóreloru civilisate. Din proiectele regimului se va vedé, ca elu nu va scurtá nici o pretensiune intemeiata nu va favori nici prin presiune, uici prin sila predominarea unui poporu asupr'a celuilaltu. E insa detoriu a regimului, carea trebuie sa o implinesca, a nu suferi nisuintie separatistice, cari aru impedeá seu aru face imposibila desvoltarea constitutiunala in partea de dincóce si de dincolo de Lait'a a imperiului. In adeverat'a libertate constitutiunala sub scutul unei puteri supreme de statu, care une-ce pre toti, e locu destulu pentru desvoltarea individuala, cá si natiunala, pentru fia-care in pace si in buna stare, precándu separatiunea, exclusivitatea, provocarea emfatica la invecbite jurá siugulorum sunt omorítóre de libertate, periculóse pentru integritatea statului si perniciose pentru imperiu.“

Dintr'o cor. a Pressei celei noue din Croati'a estragemu: Nainte de resbelu, guvernulu n'au avutu de cugetu se introduca dualismu in form'a lui de acum'a, ce se vede de acolo ca Belcredi la intrebarea cancelarului de curte croatu cumca carei partite se desprigu, ia respunsu: se remana deocamdata neutralu, pana se se voru cunoște mai bine pretensiunile magiare.

Acum croatii vedu dualismulu introdusu, si ei incepu a lucra pentru autonomi'a lor. Pentru a-i face plecati dualismulu, guvernulu n'a suspinsu si pentru Croati'a ordinaciunea pentru intregirea armatei, care fiindu suspinsa in Ungari'a, unionistii arata folosele ce aru resulta din eventual'a unione. Municipiele, precum scimu, nu se invoiescu la numita ordinaciune. In asemenea intielesu comitatulu Varasdinului tramise o reprezentatiune la Maj. Sea Imperatulu, la care — prin unu biletu imp. — banulu fu provocatu a face raportu.

Banulu descrie starea lucrurilor precum e, arata ca aru fi consultu a sistá si in Croati'a acea ordinaciune ca si in Ungari'a. Afara de acést'a, banulu cerá instructiuni, pentrucá — precum s'a pronunțiatu — nu scie nimic'a mai deapropo despre intentiunile guvernului, de cátu ceea ce a cetitu prin diuare.

Acum'a se incepu corespondentie dese, cari dusera la resultatulu ignorarei totali a opuseliunii din municipie, provocandu a asculta de ordinaciune pentru a incungura urmárele neplacute. Cestiunea totusi pare ca va mai durá. Municipiele vreu sa tramita deputatiuni la monarchulu si banulu a făcutu propunerea a denumi comissari regesci pentru recutatiune, cáci comitii supremi nu se simtu chiamati a sili municipiele la efectuirea acelei dispusețiuni. Sórtea acestei propuneri inca nu e cunoscuta.

Eveneminte politice.

Sabitu 1 Martiu

Diuarulu oficialu „W. Ztg.“ aduce urmatoriulu biletu de mána:

Iubite Br. de Beust! Aflu de bine a redicá ministeriulu de statu instituitu prin biletulu de mána dela 20 Octobre 1860 si a avisá conducerea suprema a afaceriloru administrative politice ale tieriloru monarchiei nefinetóre de corón'a unгурésca, unui ministeriu, carele sa pórté numele „ministeriu de interne.“ Spre conducerea afaceriloru de cultu si instructiune, prin biletulu de mai susu impártite ministeriului de statu aflu de bine a intogmi unu ministeriu propriu: carele sa pórté numele ministeriu pentru culte si instructiune.

Vien'a 2 Martiu 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

Unu diuaru din Prag'a Boemiei publicase nu demultu done ordinatiuni ale comandai superióre de trupe din Bud'a, prin care se face trupeloru cunoscutu ca schimbárele cele noue politice in internulu monarchiei suntu de natura administrativa politica, prin urmare denumirea unui ministru pentru apanarea tieri nu va alterá nici decum unitatea armatei in afacerile ei si atrage apoi atentiunea trupeloru de ori-ce nationalitate, sa nu vina la credinti'a ca schimbárele aceste politice aru duce la ce-va separatismu in armata.

Indata dupa publicarea acestor'a s'a aretatu nemultiamre in Ungari'a si s'a facutu o interpelatiune in cas'a deputatiloru, la care interpelatiune ministrulu Andrassy au respunsu, ca nu scie niciu de autenticitatea acestor ordinaciuni. Acum aflámu ca si regimulu imperialu a datu declaratiuni, despre cari fama vrea sa scie ca despre aceste aru fi fostu mai inainte o intielegere intre ministrulu lohn si Andrassy. Intemplarea acést'a in sa va avé acum acea urmare ca a datu ansa la impartirea conducerei superióre a armatei intre comand'a superióra si ministeriulu de resbelu. Celu putinu asiá cetimu in diuarie.

Pentru ministeriulu de interne de dincolo de Lait'a e denumitu ministru contele T a a f f e in ministeriulu de finantia e denumitu ministru de B e k e; in Boemi'a e denumitu locutiitoriu K e l l e r s b e r g. — Cu privire la cererea recrutiloru in diet'a Ungariei cetimu in unele diuarie, ca acést'a aru stá in legatura cu miscárele in orientu. Astadi mai tota politic'a européna e indreptata in acea parte. Franci'a se vede din diuaristica ca aru fi intielésa cu Rossi'a in privinti'a orientului. O foia engleza Globe dice, ca dupa semaele ce se vedu in Candi'a, Greci'a, Itali'a si Rossi'a nu se va putea amaná resbelulu orientalu nici unu anu.

In Angli'a s'a terminatu cris'a ministeriala ministeriulu iera e completu; dara adunárele pentru reform'a electorala crescú inca mereu. Mai departe se spune, ca acestu regatu suferé acum si de o revolutiune intinsa in Iri'a. Din Newyork se telegraféza ca si acolo Fenianii suntu gat'a a erumpe in Canada (posessiune engleza in Americ'a) si au de cugetu sa intemeieze unu regatu independente.

Din Serbia se spune ca Pórt'a s'a invoitu sa desiereteze fortaretele serbesci.

Din Constantinopole aflámu ca Pórt'a e decisa a pune in lucrare Hat-Humayumulu dela 1856, prin carele crestini capata drepturi egale cu musulmanii.

In Romani'a a demissionatu ministeriulu. Asteptámu scirea ce ni o voru aduce foile de acolo despre formarea noului cabinetu.

Protocolulu

Siedintiei Comitetului Asociatiunei tranne románe, tinute in 5 Marlu c. n. a. c. sub presidiulu ordinariu, fiindu de fatia DD. membrii: Il. Sea Dlu Consiliaru Petru Manu, Ilustrit. Sea D. Cons. gub. Pavelu Dunc'a, Rev. D. Protosingelu Nic. Popea, Rvrn. D. prot. I. Hani'a, D. Advocatu Dr. Ioanne Nemesiu, D. prof. Zach. Boiu si D. Prof. I. Popescu, Secr. Il. V. Rusu, D. Cassieriu alu Asoc. Const. Stezariu si Dlu Bibliotecariu N. Cristea.

§ 20. Esc. Sea Dlu Presiedinte presentéza conspectulu despre starea cassei Asoc. pre tempulu acestei siedintie, din care conspectu se vede, cumca cas'a Asoc. — dupa subtragerea erogatorulu de pana acum — are in proprietatea sea sum'a de 26.001 f. 44. $\frac{5}{10}$ xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 21. Se impartasiesce scrisóra in Gub. regiu trannu de dto 14 Ian. 1867 nr. 20,231 ex 1866 pre lánge care se tramite comit Asoc. unu estrasu din conspectulu despre progresulu pre sem. Il alu an. scol. 1865/6 alu fostulu Juristu la universitatea regia in Pest'a si stipendiulu alu Asoc. Procopiu Laza, carele intr'aceea a repausatu inca in an. scol. trecut.

Se ia spre sciintia.

§ 22. Secr. impartasiesce, cumca pentru misiunea de deputati ai Asoc. tranne la espositiunea univ. din Parisu, au concursu pana acum doi D. negutiatori dela Brasiova si totu odata propune, cá comit. Asoc. sa binevoiesca a denumi unu referente, care la tempulu seu, dupa ce adeca se va capela o resolutiune favoritoare despre asocnarea cerutelor stipendii din partea In. gub. regiu pentru tramitearea aloru doi deputati la espositiunea din Parisu se referéza Comit. despre acei individi de intre concurentii, cari se voru afla a posiede calitátele pentru numita misiune.

Conclusu. Propunerea Secr. primindu-se din partea comit. Asoc. cu referad'a asup'a concurselor, ce voru intrá pentru misiunea de reprezentanti ai Asoc. la espositiunea univ. din Parisu, se insarcinéza d. membru supl. alu comit. Ioanne Popescu.

§ 23. Se referéza, cumca D. protop. si col. Asoc. in Brasiova Ioane Petricu a tramisu la Asoc. 475 fl. 80 xr. v. a. pretiulu manufacturiloru remase nevendute dela espositiunea din Brasiova din 1862, care in 22 Ian. se vendura pre calea licitatiunei din partea unei comissiiuni, insarcinate cu aceea afacere.

Decisiune. Raportulu Dlu col. alu Asoc. si prot. Ioane Petricu, se ia spre sciintia cu placere, si totu odata comit. se afla indemnatu, atátu D. Sele pentru zelulu doveditu si cu acést'a ocaziune in favóra Asoc., cátu si celor'a laltii domni membrii ai comissiiunei insarcinate cu vinderea manufacturiloru espositiunei, si anume D. Dloru Iosifu Baracu prot., Const. Popasu si Radu Radovicia negutiatori in Brasiova a le esprime prin acést'a protocolarmente recunosáinti'a cea mai caldurósa.

§ 24. Cu acést'a ocaziune aducendu-se inainte ca si aci in Sabiu inca s'aru aflá unu numeru de manufacturile de ale espositiunei din Brasiova, inca nevendute si anume la D. Negutiatoriu Popovicu, deci se nasce intrebarea ca cu ce modalitate s'aru puté vinde cátu mai curendu, cá sa nu se causeza dauna Asoc. prin stricarea acelor'a?

Decisiune. Comitetulu, la observatiunea Esc. Sele D. presiedinte devenindu la convingere cá atari manufacturi, dóra mai cu inlesnire si mai bine s'aru puté vinde in Seliste, unde inca se face tergu bunisioru de septemána, si uude dóra s'aru aflá si

mai multi insi, care s'aru interesá a le cumperá, decide cá D. Prot. si membru supl. alu comit. Ioanne Hane'a sa se postésca a se pune in contielegere in in acést'a privintia cu unii negutiatori din numita comuna, si apoi despre resultatulu a reportá la siedinti'a mai de apropo a Comitetului.

§ 25. Se representéza conspectulu Dlu Cassieriu alu Asoc. despre interesele cu 5 proc. intrate la fondulu Asoc. pre tempu de 6 luni, dupa asemnatiunile banței ipotecarie sunátóre pre sum'a de 15,100 fl. care interese facu sum'a de 377 fl. 50 xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 26. Totu cu acést'a ocaziune D. Cassieriu alu Asoc. aducendu inainte, cumca dela banc'a ipotecaria nu se mai dau asemnatiuni ipotecarie, dopu ce conformu unoru concluse ale comit. Asoc. banii disponibili ai Asoc. aveau sa se cloceza numai in asemnatiuni ipotecarie: face intrebarea, ca in ce felu de asemnatiuni sa se cloceze de aici inainte banii disponibili ai Asoc. cari acum facu sum'a de 1600 fl. cá totusi sa fructifée si de aici inainte cu posibila sigarantia, in favóra Asoc.

Conclusu. Comitetulu Asoc. avendu in vedere crescerea si sporirea fondului Asoc. dupa o consultare matura se afla indemnatu a decide, cá banii disponibili ai Asoc. sa se cloceze din caus'a susu atinsa in oblig. urb. de desdaunarea pamentului, modificandu-se in acestu intielesu conclusulu, comit. Asoc. adusu in siedinti'a aceluasi, din 5 Decembre 1865 § 80 si totu odata raportandu-se despre motivulu si necesitatele presentei decissiiuni, si la viitóra ad. gen. a Asoc.

Conformu acestei decissiiuni deci Cassierulu Asoc. se si imputeresce din banii disponibili a cloca in obligatiuni de desdaunarea pamentului pentru asta data sum'a de 1200 fl. v. a. cu aceea observatiune, cá in casulu candu ad. gen. a Asoc. n'aru aprobá séu primi acestu conclusu alu comit. in casulu acél'a Esc. Sea D. presiedinte dechiaru, cumca e determinatu a primi asupra-si resp. obligatiuni urb. si a recompensá Asociatiunei in bani gava sum'a cu care s'a cumperatu acele.

§ 27. In fine se reportéza despre banii incursi la fondulu Asoc. dela siedinti'a trecuta a comit. pana la siedinti'a presente si anume:

a) prin D. Noi. Cons. si col. Asoc. in Gherla Lazaru Huz'a s'a tramisu la Asoc. 35 fl. v. a., cá taxe de membrii ord. pre an. tr. si cur.

b) prin D. Asessoru de sedria in comit. Dobocel Alessandru Nemesiu s'a tramisu pentru Domni'a Sea tax'a de m.ord. pre an. 186 $\frac{4}{5}$ 186 $\frac{5}{6}$ 186 $\frac{6}{7}$ 15 fl.

c) prin Rvrn. D. Canonica metr. si col. Asoc. Ioanne Fekete Negrutiu s'a tramisu pretiulu esempl. vendute din act. ad. IV (2 esempl.) V (17 esempl.) si VI (22 esempl.) in suma 18 fl. 50 xr. v.

d) dela Ilustr. Sea D. Capitantu in distr. Nasendului Alessandru Bohotielu s'a primitu tax'a de m. ord. apromisa (de 10 fl. pre fia-care anu) pre an. 1862/3 si 1865/6 in suma de 20 fl. v. a.

e) prin D. Prot. si col. Asoc. in Sasu-Sebesiu Ioane Tipeiu s'a tramisu la Asoc. 30 fl. si 70 xr. v. a. din care 5 fl. 70 xr. pretiulu aloru 6 esempl. din actele ad. gen. V si VI car 25 fl. taxa de m. ord. pre an. 1864/5 1865/6 si 1866/7 dela 3 membrii ord.

f) prin D. prof. in Craiova Sim. S. Mhálli s'a tramisu la Asoc. $\frac{1}{2}$ napoleon de auru cá pretiulu aloru 10 esempl. din actele ad. gen. VI.

g) Deadreptulu la cas'a Asoc. parte cá taxe de membrii ord. parte pentru actele ad. gen. VI vendute s'a primitu 22 fl. 40 xr. v. a.

(Vedí mai detaiatu publicarea Secret. in nr. 17 alu „Tel. Rom.“)

Se ia spre sciintia.

Cu acést'a siedinti'a Comitetului Asoc. s'a incheialu pre la 1 óra dupa amédi

Bar. de S i a g u n ' a m/p Ioanne V. Rusu m/p Presiedinte. Secr. Il.

Scólele elementarie din Nord-Americ'a.

V.

Sa vedemu in fine si mijlócele, cu cari sustinu ei scólele lor.

Spesele pentru sustinerea scóleloru le da poporulu. Lucrulu celu dintáiu alu primiloru colonisti veniti aici a fostu cultivarea fitorulu sei. St

precum atunci a asiá si acum a se intrecu, cari sa faca si sa dea mai multu si mai bine pentru unu obiectu celu tiau cu totii de celu mai importantu. Numai decâtu la inceputu, nu lasa pe nici unu care sa nu scia celi si scrie. Mai tardiu parte pentru resbelulu de independintia, parte pentru cucerirea unoru tieri si intemeierea de provincie noue, parte pentru cladirea de drumuri, cai ferate, saparea de canale, s. a. se negliga acest'a staruinti'a pentru cultura. Intr'aceea venira colonisti noi, si cu ei unu numeru mare de familii neculte, si ordinatiunile pentru cultivare cadinse cu totul la intunorecu si nesciinti'a incepu a se lati totu mai tare. Atunci in urma, adeca acum 30 de de ani, sa radicara vre-o cati-va barbati harnici si conscientiosi de chiamarea lor si se apucara cu tota energi'a de lucrulu cultivarei. Numai decâtu se formara societati in tote partile, cu scopu de a indrepta instrutiunea publica. Brosiuri si jurnale, cari aveau a vers'a lumin'a asupr'a acestul obiectu, esiau cu gramad'a. Mai multi barbati dintre cei mai inteligenti caletorira in Europ'a si studiaru cercetandu ca cum stauu aici scolele, tote sistemele si rentornandu se puse in fruntea agitatiei. In tote provinciele se face miscare, toti se scola cu mare entuziasmu si stau pentru reform'a in treb'a scolara. Totu ce se afla mai bunu in acest'a specialitate alatu in strainetate catu si la vecini se adopta si se introduce. De pe acelu tempu dat'za inceperea culturai poporului si prin ea bunastarea si tota binecuvantarea ce merge astadi cu pasii acei gigantici si cu succesulu acelu, care in istori'a poporeloru lumei siesi semenu nici pe departe nu are. Adeveru, ca in Americ'a scol'a, precum tote, e lucrulu nou, n'are nici unu trecutulu, ca sa o impedece; insa noue ne e trecutulu unu blastemu si ce-va magicu, pecatu in ce-va bunu, pe at'za si forte stricaciosu. Aici la noi, facia cu calea batuta a ratiunei inveciate, fatia cu pietatea catra trecutulu, fatia cu combinariile intereselor statului si bisericei inca din tempurile evului mediu, si mai vertosu fatia cu prejudiciile poporului ereditate din tempurile intunorecului, nu pote sa strabata nici cea mai plina de sperantie reforma si sa sparga murii cei ce ne despartu de lumea civilizatoria. A schimb'a ratiatu sistem'a de invetiamentu la noi, aru dice a schimb'a poporu. La noi afla opoziti'a cea mai puternica si cele mai bune propuneri de reforme. In Americ'a e cu totul altmintrea. Acolo se apuca omenii de tote propunerile, si nu se sfiescu a face incercare, jurnalistic'a conscientiosa conduce opiniunea publica.

Asiá a venitu ea in an. 1855 d'abiá pe 4000 de suflete crescute cadea unulu care nu scia scrie si celi, astadi insa nu se afla nici acest'a. Americanii tinu de datoria a aperi pe fia-care cetatienu ca de furtu, focu, omoru si alte necasuri, asiá si de nesciinti'a, de aceea si naint'za Americ'a, si cu sciinti'a in specialitatea ei domin'za peste tota lumea. In Americ'a se tine nesciinti'a, de celu mai mare reu, de nefericire; si apoi ori candu se striga asupr'a nesciinti'i, face atatu ca candu aru striga asupr'a focului seu asupr'a celui mai mare d'nsmanu, toti fugu, alerza si ajutu, platescu, facu, diregu si nu se lasa pana ce a delaturatu reulu. Sciinti'a e interesu comunu, nimenea nu se porta pasiv fatia cu ea. Unde trebuie spriginita, nimicu nu se trage, totu se da si sacrifica, caci fia-care e convinsu, ca nici o cheltuiela nici unu sacrificiu nu e cari sa aduca at'za folosu, ca acele cari se dau pentru luminare. E de insemnatu in acest'a privintia, caci in Americ'a statulu staruiesce, ca sa se radice scole elementarie, preotimei si privatiloru li se lasa ca sa se ingrigesca de scolele mai inalte pentru cultur'a scientifica. Si in acest'a suntu Americanii cu totul contrari Europeaniloru. In Europ'a se interes'za statulu de scolele mai inalte si le sustine cu cheltuieli enorme, ca sa se cultive fiii omeniloru avuti, si scolele poporale se lasa cu totul in man'a preotiloru, ca sa ingrigesca ei de ele. In Europ'a platescu statulu pentru class'a boeriloru si le sustine scolele pre cari le-aru put' sustine si singuri; in Americ'a se interes'za statulu de poporu si sustine scole pentru acei'a, cari nu potu sa-si sustina. Si apoi cu tote ca scolele mai inalte in Americ'a suntu lasate la contribuiri de buna voia, care catu vrea, totusi si aceste suie asiá de susu incatu la noi cu sil'a cea mai mare n'aru ajunge acolo. E de lipsa de exemplu sa se radice o catedra noua seu sa se capete unu barbatu erudit, numai decâtu se insinueza cetatienu la contribuiri de buna voia, seu se asoci'za vre-o cati-va si unu fondu seu sum'a re-

ceruta e gat'a si si adunata. Chiaru si poporulu de ronu ia parte la astfeliu de sacrificie si ajutu dupa puteri aceste scole mai inalte. Totu Americanulu fia bogatu fia seracu se mandresce cu astfeliu de sacrificie mai multu decâtu in ori si ce.

Acolo nu sciu omenii de egoismulu celu uritu, ca la noi, unde omenii avuti credu, ca ya periclitu viitorulu urmatoriloru lor, deca cum-va va lasa o parte insemnata din averea sea pentru celu mai santu scopu; pentru luminarea poporului; ci din contra fia-care crede, ca e dreptu si cuviinciosu, ca chiaru a dieca parte din avere sa se sacrifice in folosulu luminarei si inaintarei poporului. Numai binefacitorulu private are a se multami, ca s'au radica scolele inalte, si ca cultur'a mai inalta se desv'olta cu astfeliu de intieia neindatinata. Ca sa vedemu cu ce insufletire se face acest'a in Americ'a, eata sa reproducemu cuvintele acelu eliberatoru mare, a lni Vasingtonu, care a donatu 30,000 de dolari spre a se redica scol'a cea inalta: „Me dore candu vedu fiii nostri ducendu-se la invatiatura in tieri streine, mai inainte ce aru fi ajunsu etatea in care aru pute sa fia in catu-va autonomi, si ca sa aiba adeverat'a pricepere de intaietatea si preferint'a patriei lor preste celelalte tieri; Me dore candu-i vedu, ca se invetia in tieri streine la risipa si cu datine rele, si apoi ce e mai mare nefericire — accept'za principie cu totul contrarie independintiei nostre si institutiuniloru nostre constitutionale, de aceea e voi'a mea, si voiescu, ca sa se radice aici universitate, ca sa ni se invetie fiii in tote sciintiele si artile, care suntu necesarie pentru patri'a nostra si pentru libertat'ile nostre, si eata pentru aceea mi dau tota averea, si candu a-siu avea mai multa mai multa a-siu da.“ Astfeliu de institute se afla in Americ'a multime, cari s'au radica din acestea legaminte, seu se sustinu din daruiri de buna voia. (Va urmá)

Dechiaratiune.

Onorata Redactiune! Venindu-mi la cunoscentia cumca in nr. 10 si 11, a pretiutei foi „Tel. Rom.“ din anulu acest'a s'aru fi scrisu din Fenesiu pre Ampoin mai multe lucruri cari aru atinge demnitatea Parochului gr. or. din locu M. L. me afli indatoratu in interesulu adeverului si a dreptat'iei, a dechiará cumca subscribulu nu numai ca nu scie nimic'a de acelea scornituri, a caroru actoru se pote inchipu ca e mai negru la inima ca pelea obradiului, candu n'au catediatu a-si cunosce lucrulu, — ci din contra tote celea scrise sub numele meu fara sciinti'a mea — le declaru de nedrepte si pre actorulu acelu a cu atatu mai vertosu ca mi-au intrebuintiatu subscrierea mea fara scire, caci eu incatu i-mi aducu aminte de unu tempu incóce n'amu subscrisu alte hárthii de catu celea ce mi le-a impartasitu Parochulu nostru uniu A. B. dupa dis'a DSele, hárthii despre trebi bisericesci, dicu ca lu declaru pre unulu ca acelu de unu falsificatoriu si seducatoriu de opiniunea publica.

Ve rogu dara D. Redactoru sa bine voiescu a dá locu acestei dechiaratiuni in pretiuit'a-ve fóa.

Ioann Romanu Cantoru greco cat. in Fenesiu.

Principatele române unite.

Bucuresci 23 Fauru (7 Mart.)

Este o positiune trista, durerósa chiaru de a fi cine-va silitu a combate omeni pre cari-i stimá, pre cari i-a iubitu si-i iubescu, si acest'a a fostu si este positiunea nostra, acest'a a fostu mai alaltari si positiunea dlui Ioann Bratiano, candu a fostu silitu a combate pra dd. Ioann Ghic'a, Dimitrie Sturz'a Strat. si Ioan Cantacuzino. Pentru noi, pentru nenorociti'i diuaristi acest'a durerósa positiune n'a incetatu si trebuie cu ori-ce pretiu sa ne implinim datori'a pana in capetu.

Acesta datoria pentru astadi este sa aretámu dlui Ioann Ghic'a ca nimenea nu l'a combatutu cu t'ari'a cu care s'a combatutu insusi in siedinti'a dela 21 Februaru.

Domni'a sea a spusu ca au trecut totudéun'a intre moderati, ca n'a fostu nici din drept'a nici din stng'a; ca nu a luat parte la lupt'a ferbinte dintre aceste doue tabere, nici chiaru atunci candu lupt'a loru avea o ratiune de a fi: si cu tote acestea, cu tota positiunea cea favorabile in care a fostu domni'a sea a disu „ca a fostu totudéun'a suspectu; ca inea inaintea unirei candu d. Cogalniceanu a facutu o propunere in camer'a Moldovei

domni'a sea a fostu banuitu ca lucr'a nu scie la ce macinatiune infernale: ca a fostu banuitu candu ca ca este cu drept'a, candu cu stng'a; ca a fostu banuitu la 1864 ca era in secretele dlui Cogalniceanu, si ca in fine, a fostu banuitu si de d. Cogalniceanu.“

Lumea astadi astépta cu nerabdare compunerea noului cabinetu. Nu scimu inca care va fi, dara dupa regulele parlamentarie drept'a, sustinendu ministerulu in siedinti'a dela 21 Februaru, noul cabinetu credemu ca nu pote fi decâtu din stng'a.

In momentul acest'a se spune ca Mari'a sea Domnitoriulu Romaniloru aru fi insarcinatu pre d. Stefanu Golescu cu formarea noului Cabinetu. De va fi asiá deplangemu sórtea ministerului ce vine. Mostenirea ce primeste este ingrozitoare, din tote puncturile de privire si nu remane pentru astadi decâtu sa-i urámu isbanda buna in tote modurile. „Rom.“

Localu.

Sabiu 1/13 Marte „Sieb. Blät.“ in nr. 16 impartasindu cetitoriloru sei cate-va decisiuni ale centumviratului Sabiano din 7 Martiu spune intre celelalte si acest'a: ca rugarea repetita a Esc. S. Bar. Andreiu de Siagon'a pentru incuviintiarea conducerei de apa prin tievi din apeductulu — Wasserleitung — cetatienescu s'a decisu negativu, caci majoritatea comunitat'iei s'a esprimitu intr'acolo, ca dens'a va sa sustina apeductulu cetatiei pre venitoriu intactu de asemenea servitute.

Amu fostu aflatu si noi despre decisiunea acest'a inca in aceeasi di, in care s'a adusu aceea de majoritate, si inca dela membrii de ai centumviratului. Insa nu amu aflatu motivu indestulitoriu spre a-i dá locu in colónele nostre. Acum dupa ce mentionat'a fóa a publicat'o, si prin acest'a i se dá ore-care lustru, ba pote si unu semnalu de imitatiune pentru asemenea substrate, ne vomu lua voia de a observá la aceea decisiune a majoritat'iei centumv. Sabiano: 1, ca la siedinti'a centumvir. din 7 Martiu au fostu de fatia numai a trei'a parte a membriloru in nr. de 37. Voturile aceste s'au impartitu in doue; majoritatea au numeratu 19. iera minoritatea 18 voturi, si asiá fiindu ca voturile s'au numeratu dara nu s'au si cumpenitu, au urmatu acea decisiune; 2. deca Sieb. Bl. afla motivarea acelei decisiuni de o motivare neresturnavera, atunci reflectámu: cum de parintii orasiului Sabiu nu au adusu asemenea decisiuni si atunci, candu unu proprietariu au cerutu din iadiulu orasiului apa spre nisce scopuri de lescu? si candu altu proprietariu au cerutu apeductu in ari'a sea spre a face fantana de adapatulu cailoru, ce ii intrebuintieza la posta? si candu alu treilea proprietariu au cerutu apa pentru bai'a calda si rece; ba chiaru si candu arendatorulu lacului de pesci au recursu pentru o gramada de apa din iadiulu orasienu? ci numai la susu atins'a ocazione, candu s'a cerutu sa se concéda derivarea prin tievi de at'za apa in gradin'a archiepiscopésca, cata apa este iertatu servitoriloru gradinei a duce in gradina — s'au aflatu indemnati acei 19 parinti din centumviratu sa otarésca, ca iadiulu orasiului sa se tina intactu pre viitoriu de asemenea servitute; 3. deca „Sieb. Bl.“ potu afla in acea decisiune unu ce edificatoriu si unu sboru vrednicu de sustinere in treburi de ale orasienu singuratici, ce privescu la nisce melioratiuni in lucruri de economia, atunci noi nu avemu alta sa facemu, decâtu sa inregistramu aci pentru noi si pentru toti acei inteligenti din sfera politica, giudiale si industriale, cari intentiunat'a rugare o a aflatu neprejuditiósa pentru interesele orasienu, — acea decisiune a celor 19 membrii ai centumviratului, si sa intonámu nrulu acest'a, pentru ca nu cum-va sa detraga acestoru 19 catu de putinu din meritulu, ce si l'au castigatu priveghindu, ca iadiulu sa se sustina in factu de ori si ce servitute. Acest'a se intielege de sine, ca nu aru fi candu s'aru dice numai indeobscu, ca in obiectulu cestionatu s'a adusu otarere negativa prin majoritatea centumviratului, caci atunci meritulu s'aru impartit iure 100, dara nu numai intre cei 19. In fine ne-amu rugá de centumviratu, candu aru pute inlaturá inca urnatóreles e r v i t u t i dela iadiulu orasiului, din care orasiulu iea apa de beutu si fertu, precum: spalarea unoru si altoru lucruri acolo; petrecerea gáscelor si ratielor preumblandu-se cu innotulu in susu si in josu prin acea apa; scaldarea caniloru, cari esu la preumblare cu domni sei s. a. de felulu acest'a.